

Resumé

Tématem diplomové práce je vědecký spor olomouckého profesora Starého zákona Jana Nepomuka Hejčla a pražského profesora dogmatické teologie Vojtěcha Šandy. Z dochovaných materiálů se nám podařilo objasnit jak průběh celého vyšetřování církevního soudu, tak i některé okolnosti, které podání žaloby předcházeli.

Dr. Hejčl i dr. Šanda, nevěda o sobě, se v roce 1909 společně hlásili na uvolněné místo na starozákonní katedru v Olomouci. Sám Hejčl později vzpomínal, že jeho jmenování předcházelo národnostní spor. Ostatní kandidáti (včetně mladého Vojtěcha Šandy) totiž publikovali výsledky své vědecké práce výhradně v němčině. Když byl Hejčl v roce 1912 požádán o práci na novém starozákonním překladu pro *Bibli Českou*, byl již známým biblistou. Dlouhodobá a náročná překladatelská práce se na jaře 1925 chýlila ke zdárnému završení. Ve společnosti, a to i nekatolické, získával nový překlad SZ převážně pozitivní ohlasy. Velmi kladně Hejčlovu práci hodnotil známý brněnský literární kritik prof. Arne Novák nebo orientalista prof. Alois Musil. Významné ocenění své práce získal Hejčl také z Riegrova fondu od Svatoboru.

V té samé době na pražské bohoslovecké fakultě, kde již notnou dobu přednášel dogmatiku prof. Šanda, umírá význačný biblista Jaroslav Sedláček. Hejčl, po velkém přemlouvání, nakonec s kandidaturou na toto uprázdněné místo souhlasil. Pět dní na to, přesně v den Hejčlových 57. narozenin, na olomouckého biblistu podává prof. Šanda k církevnímu soudu žalobu pro „falšování a převrácení smyslu Písma sv.“ Proti tomuto nařčení se začal zaskočený Hejčl bránit. Postupně sepsal ve dvou dílech rozsáhlou obranu, ve které vyvracel postupně všechna obvinění. Také nezávislé posudky dvou odborníků – prof. Bohumila Spáčila z Říma a prof. Vincenta Zapletala OP z Fribourgu – ukázaly na bezpředmětnost a zbytečnost Šandovy kritiky. Důvod, proč vůbec tato žaloba vznikla, Hejčl viděl jediný. Znemožnit jeho nástup na pražskou fakultu. Averzí prof. Šandy si vysvětloval jeho neúspěšnou kandidaturou na olomouckou bohosloveckou fakultu v roce 1909.

Výtka o falšování biblického textu pro Hejčla znamenala zpochybnění jeho pověsti odborníka a profesionálního biblisty. K církevnímu soudu proto v červnu 1925 zaslal žádost, aby prof. V. Šanda byl obviněn z trestného činu urážky cti. Tímto nastala po právní stránce poměrně složitá situace. Jméno pražského profesora, autora prvního oznámení, že by měla být *Bible Česká* zakázána, mělo zůstat utajeno. Místní ordinář arcibiskup František Kordač měl dokonce dle práva svatou povinnost toto zajistit. Když však do týdne dal vědět Hejčlovi, že oním autorem je V. Šanda, v důsledku tím znemožnil, aby se obviněný biblista domohl spravedlivého zadostiučinění. Hejčlova cesta na pražskou fakultu se tak z jeho pohledu uzavřela. Vedení fakulty za rozhodnutím jmenovat mladého dr. J. Slabého stálo pevně. Z dochovaných protokolů profesorského sboru nakonec

vyplývá, že o případném jmenování J. Hejčla se ani nejednalo. Jestli však souběžně probíhala nějaká neoficiální jednání nevíme.

Profesor J. Hejčl tedy nakonec zůstal v Olomouci. Bylo to ostatně přání mnohým, zejména arcibiskupa L. Prečana. Neznamená to ale, že by na biblistiku nebo církev nějak zavřel. Dále se věnoval své pedagogické a publikační činnosti. Rozhodl se také vytvořit vlastní překlad Nového zákona výhradně z řeckého originálu. Chtěl se tím vyvarovat dalších možným útoků. Svoji práci bohužel nedokončil. Také k druhému revidovanému vydání *Bible České* nedošlo. Hejčl sice pracoval na jejím „lidovém vydání“, změny však byly pouze v rozsahu a v přepracování poznámkového aparátu. Ale ani tato činnost nemohla být dokončena. Známý biblista a překladatel, žamberský rodák Jan Nepomuk Hejčl, zemřel ve sborově olomoucké fakulty 5. února 1935.

Předložená diplomová práce *Jan Nepomuk Hejčl, vědecký spor s Vojtěchem Šandou* obsahuje celkem 274 954 znaky.

V Praze, 29. dubna 2008

Pavel Jäger